

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 16.5.2014 r.
COM(2014) 280 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY

Dziesiąte sprawozdanie w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 866/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. oraz skutków jego stosowania obejmujące okres od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

{SWD(2014) 157 final}

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY

Dziesiąte sprawozdanie w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 866/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. oraz skutków jego stosowania obejmujące okres od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

WPROWADZENIE

Rozporządzenie Rady (WE) nr 866/2004 w sprawie systemu na podstawie art. 2 Protokołu 10 do Aktu Przystąpienia¹ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie zielonej linii”) weszło w życie dnia 1 maja 2004 r. Rozporządzenie to określa, na jakich warunkach przepisy prawa UE stosują się do przepływu osób, towarów i usług przez linię oddzielającą obszary Republiki Cypryjskiej, na których faktyczną kontrolę sprawuje rząd, od tych, na których takiej kontroli nie sprawuje. Aby zapewnić skuteczność tych zasad, ich stosowanie zostało również rozszerzone na obszar graniczny między tymi dwoma obszarami oraz na teren wschodniej strefy suwerennej Zjednoczonego Królestwa („wschodnia strefa suwerenna”).²

Niniejsze sprawozdanie obejmuje okres od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

W okresie sprawozdawczym Rada, na wniosek Komisji, zmieniła rozporządzenie w sprawie zielonej linii, aby umożliwić ponowne wprowadzenie towarów wyprodukowanych z obszarów, na których rząd Republiki Cypryjskiej sprawuje efektywną kontrolę, na te obszary po przewiezieniu ich przez obszary, na których rząd Republiki Cypryjskiej nie sprawuje efektywnej kontroli.³

Komisja prowadzi konstruktywny dialog dotyczący wdrażania rozporządzenia z odpowiednimi władzami Republiki Cypryjskiej, administracją wschodniej strefy suwerennej, a także Izbą Handlową Turków Cypryjskich.

1. RUCH OSOBOWY

1.1. Przekraczanie linii na przejściach granicznych

Omawiane rozporządzenie zapewnia stabilne ramy prawne dla swobodnego przepływu Cypryjczyków, innych obywateli UE oraz obywateli państw trzecich przekraczających zieloną linię (zwaną dalej również „linią”) na dozwolonych przejściach granicznych. W 2013 r. nastąpił wzrost w porównaniu do lat poprzednich zarówno liczby Greków cypryjskich, jak i Turków cypryjskich przekraczających linię.

Według danych przekazanych przez Republikę Cypryjską w okresie sprawozdawczym 520 410 Greków cypryjskich (poprzednio 481 732) oraz 183 185 pojazdów należących do Greków cypryjskich (poprzednio 154 778) przekroczyło linię, przechodząc z obszarów znajdujących się pod kontrolą rządu na tereny północnej części Cypru, a 877 759 Turków

¹ Dz.U. L 161 z 30.4.2004, s. 128. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem Rady (UE) nr 685/2013 z lipca 2013 r., Dz.U. L 196 z 19.7.2013, s. 1, zwane „rozporządzeniem w sprawie zielonej linii”.

² Zob. motyw 3 rozporządzenia w sprawie zielonej linii.

³ Rozporządzenie Rady (EU) nr 685/2013 z dnia 15 lipca 2013 r., Dz.U. L 196 z 19.7.2013, s. 1.

cypryjskich (poprzednio 850 362) oraz 323 655 pojazdów należących do Turków cypryjskich (poprzednio 280 358) przekroczyło linię, przechodząc z terenów północnej części Cypru na obszary znajdujące się pod kontrolą rządu.⁴

Liczba obywateli UE spoza Cypru oraz obywateli państw trzecich przekraczających zieloną linię nieznacznie zmalała. Według danych policji Republiki Cypryjskiej (zwanej dalej „CYPOL”) w okresie sprawozdawczym liczba obywateli UE spoza Cypru oraz obywateli państw trzecich przekraczających zieloną linię wyniosła 517 580 (poprzednio 530 014). 69,64 % z nich (360 469 osób) przekroczyło przejście graniczne przy ulicy Ledra, z którego nadal korzystala zdecydowana większość obywateli spoza Cypru (głównie turystów).

Dane zgromadzone przez wspólnotę Turków cypryjskich wskazują na wzrost liczby przekroczeń przez Greków cypryjskich (723 904) oraz spadek liczby przekroczeń przez pojazdy należące do Greków cypryjskich (210 937) z obszarów podlegających kontroli rządu do północnej części Cypru. Ponadto dane te wskazują na spadek liczby przekroczeń przez Turków cypryjskich (1 313 633) oraz pojazdy należące do Turków cypryjskich (432 824) w innym kierunku. Ponadto linię przekroczyło 968 066 obcokrajowców, przechodząc z obszarów znajdujących się pod kontrolą rządu cypryjskiego na tereny północnej części Cypru.

Wyżej wspomniane dane zebrane przez CYPOL nie obejmują jednak osób i pojazdów przekraczających linię na przejściach granicznych w Pergamos i Strovilii, z północnej części Cypru na teren wschodniej strefy suwerennej.⁵ Administracja wschodniej strefy suwerennej nie prowadzi statystyk dotyczących tych dwóch przejść granicznych. Szacuje się jednak, na podstawie informacji pochodzących od Turków cypryjskich, że linię przekroczyło 84 551 (poprzednio 48 807) Greków cypryjskich, przechodząc na teren północnej części Cypru, oraz 216 081 (poprzednio: 315 683) Turków cypryjskich przeszło na obszary znajdujące się pod kontrolą rządu cypryjskiego, a 124 323 innych obywateli UE oraz obywateli państw trzecich przekroczyło linię w obu kierunkach, przez przejścia graniczne zlokalizowane we wschodniej strefie suwerennej.

Liczba pracowników CYPOL pracujących bezpośrednio na przejściach granicznych zmalała z 80 w 2012 r. do 75 w 2013 r.

Zdecydowana większość przekroczeń odbyła się bez zakłóceń. Odnotowano mniejszą liczbę wypadków w porównaniu z zeszłym rokiem, ale pozostają one źródłem niepokoju dla tureckiej wspólnoty cypryjskiej.

Na początku 2013 r. Komisja otrzymała wnioski o zmianę praktyk stosowanych na przejściach granicznych i odnoszących się do wymogu posiadania prawa jazdy przez małżonków obywateli wspólnoty Turków, będących obywatelami państw trzecich, którzy zostali poinformowani, że nie są uprawnieni do kierowania pojazdami w Republice Cypryjskiej, jeżeli nie posiadają prawa jazdy wydanego w ich kraju pochodzenia. Komisja

---

⁴ Władze Republiki Cypryjskiej nie prowadzą żadnej ewidencji liczby Greków cypryjskich powracających na obszary znajdujące się pod kontrolą rządu, ani liczby Turków cypryjskich powracających na tereny północnej części Cypru.

⁵ Rozporządzenie w sprawie zielonej linii nie nakłada obowiązku sprawozdawczego w odniesieniu do ruchu przez te przejścia.

poruszyła tę kwestię z władzami Republiki Cypryjskiej, aby ustalić, czy nastąpiła zmiana tych praktyk, co należałoby zgłosić Komisji zgodnie z art. 10 rozporządzenia w sprawie zielonej linii. Władze Republiki Cypryjskiej poinformowały Komisję, że obywatele państw trzecich mogą prowadzić pojazdy na obszarach kontrolowanych przez rząd tak długo, jak długo są posiadaczami ważnego prawa jazdy wydanego w ich kraju pochodzenia lub międzynarodowego prawa jazdy.

Komisja wielokrotnie dawała wyraz temu, że przywiązuje wielką wagę do stabilnych praktyk na przejściach granicznych oraz do swobodnego przemieszczania się obywateli UE i ich rodzin przez zieloną linię.

Przy wsparciu Sił Pokojowych Organizacji Narodów Zjednoczonych na Cyprze (UNFICYP) podjęte zostały istotne kroki w celu ułatwienia praktyk kultu religijnego. Przywódcy religijni korzystali z łatwiejszego przekraczania granicy w obu kierunkach.

1.2. Nielegalna migracja przez zieloną linię i azyl

Dane CYPOL za 2013 r. wskazują dalszy spadek nielegalnej migracji przez zieloną linię z północnej części Cypru na obszary kontrolowane przez rząd. W 2013 r. na obszarach kontrolowanych przez rząd zatrzymano 1043 nielegalnych migrantów (poprzednio 1 265).⁶ Na obszar kontrolowany przez rząd przedostało się bezpośrednio 4 nielegalnych migrantów (poprzednio: 19) oraz 37 osób (poprzednio: 13) przedostało się na ten obszar poprzez teren wschodniej strefy suwerennej, co daje całkowitą liczbę zatrzymanych nielegalnych migrantów równą 1084 (poprzednio: 1 297). Jako prawdopodobną przyczynę CYPOL wskazuje pogorszenie perspektyw zatrudnienia w związku z kryzysem gospodarczym na Cyprze oraz wzrost liczby funkcjonariuszy i patroli zgodnie z planem strategicznym CYPOL na lata 2012-2015 w zakresie walki z nielegalną migracją. Syria, Pakistan i Iran (załącznik VII) należą do krajów pochodzenia o najwyższej liczbie nielegalnych migrantów zatrzymanych po przekroczeniu zielonej linii. Nielegalni migranci są zazwyczaj zatrzymywani podczas kontroli prowadzonych wzdłuż linii oraz na lotniskach, gdy starają się opuścić Cypr. Obywatele państw trzecich starający się uzyskać ochronę międzynarodową zazwyczaj ujawniają się na posterunkach policji przy składaniu wniosku o azyl.

Spośród 1043 nielegalnych migrantów 491 (47 %) wystąpiło o azyl w Republice Cypryjskiej. W okresie sprawozdawczym odnotowano ponowny wzrost liczby obywateli Syrii, którzy złożyli wniosek o azyl (337 w 2013 r., 294 w 2012 r.).

Przy określaniu sposobu wejścia na obszary znajdujące się pod kontrolą rządu przez nielegalnych migrantów CYPOL opierał się na tych samych kryteriach, co w poprzednich latach, wykorzystując głównie informacje zawarte w swoich dokumentach, oświadczenia migrantów oraz inne formy dowodów.

Z analizy dokonanej przez CYPOL wynika, że większość nielegalnych migrantów zatrzymanych po przekroczeniu linii przybyła do północnej części Cypru z terytorium Turcji.

---

⁶ Dane te nie uwzględniają liczby osób, którym nie zezwolono na przekroczenie zielonej linii, ponieważ Republika Cypryjska nie prowadzi statystyk w tym zakresie. Niemniej jednak według szacunków CYPOL w 2013 r. około 2000 osobom odmówiono wstępu na obszar kontrolowany przez rząd.

Według informacji otrzymanych od społeczności Turków cypryjskich w północnej części Cypru zatrzymano 25 nielegalnych migrantów, przy czym 14 pochodziło z Syrii. 2 267 osobom⁷ odmówiono wjazdu na teren północnej części Cypru w różnych punktach wjazdu, natomiast 637 osób zostało odesłanych.⁸

Policja i władze imigracyjne Republiki Cypryjskiej i wspólnoty Turków cypryjskich nie prowadzą bezpośredniej współpracy. Niemniej jednak przedstawiciele obu społeczności spotykają się regularnie w ramach komitetu technicznego ds. przestępstw i spraw karnych działającego pod egidą ONZ. Jako rozszerzenie działalności wspomnianego komitetu obie społeczności ustanowiły również tzw. obszar wspólnej komunikacji („Joint Communications Room”), który stanowi forum wymiany informacji w sprawach karnych. Dobra współpraca doprowadziła do wszczęcia postępowań karnych.⁹

W ocenie CYPOL współpraca z właściwymi jednostkami rządowymi oraz władzami wschodniej strefy suwerennej przebiega bardzo dobrze.

Wschodnia strefa suwerenna

Ogólnie rzecz biorąc, w okresie sprawozdawczym nastąpił nieznaczny wzrost nielegalnej migracji przez wschodnią strefę suwerenną. Funkcjonariusze wschodniej strefy suwerennej podtrzymują opinię, że współpraca z Republiką Cypru przebiega doskonale. W 2013 r. 1 042 osobom odmówiono przekroczenia przejścia; większość z nich stanowili obywatele Turcji mieszkający w północnej części Cypru. Pozostałymi obcokrajowcami byli turyści ze Stanów Zjednoczonych, Iranu, Rosji oraz Australii, którzy przybyli przez północną część Cypru. Osoby te zostały skierowane na przejście graniczne w Agios Dhometios w celu dopełnienia formalności związanych z wymogami dotyczącymi wjazdu na teren Republiki Cypryjskiej.¹⁰

Na terenie wschodniej strefy suwerennej zatrzymano ogółem 37 nielegalnych migrantów¹¹, przy czym 25 z nich wjechało na teren kontrolowany przez rząd legalnie, lecz pozostało na nim po utracie ważności posiadanych wiz. Pozostałe 11 osób wjechało na wyspę przez północną część Cypru i nielegalnie przekroczyło zieloną linię. Administracja wschodniej strefy suwerennej aresztowała również 3 przemytników nielegalnych migrantów.

Aby zapobiegać nielegalnej migracji w oddaleniu od przejść granicznych, policja wschodniej strefy suwerennej prowadzi wyrywkowe patrole w oparciu o ocenę ryzyka i dane wywiadowcze. Oprócz nich tereny patrolowane są przez Wydział Celny wschodniej strefy suwerennej oraz wojsko.

Szereg „nieдозwolonych przejść granicznych” znajdujących się w wiosce Pergamos lub w jej pobliżu, z których korzystają lokalni mieszkańcy i rolnicy, jest szczególnie trudnych do kontrolowania. Jak wspomniano w poprzednich sprawozdaniach, te „nieдозwolone przejścia graniczne” wciąż stanowią źródło niepokoju i należy znaleźć właściwe rozwiązanie tej

⁷ Z Syrii: 485, Turcji: 473, Turkmenistanu: 82, Iraku: 66, Gruzji: 30.

⁸ Turcja: 229, Mołdawia: 61, Syria: 47, Iran: 21, Nigeria: 8.

⁹ Sprawozdanie Sekretarza Generalnego na temat działań ONZ na Cyprze, 30 grudnia 2013 r.

¹⁰ Turcja: 716, USA: 55, Iran: 42, Rosja: 39, Australia: 25.

¹¹ Wietnam: 9, Egipt: 6, Somalia: 3, Mołdawia: 3, Indie: 3, Filipiny: 3, Gruzja: 2, Syria: 2, Komory: 2, Ukraina: 1, Rosja: 1, Sri Lanka: 1, Sudan: 1.

kwestii zgodnie z art. 5 ust. 2 Protokołu nr 3 do Aktu Przystąpienia z 2003 r.¹² Przedstawiciele wschodniej strefy suwerennej poinformowali, że większa dyspozycyjność personelu w okresie sprawozdawczym pozwoliła im na zwiększenie natężenia patroli naziemnych zielonej linii i „nieformalnych przejść” oraz na szybkie rozmieszczenie pracowników w tych miejscach w razie potrzeby.

2. PRZEPIYW TOWARÓW

2.1. Wartość wymiany handlowej

Na mocy art. 8 rozporządzenia Komisji (WE) 1480/2004¹³ Izba Handlowa Turków Cypryjskich oraz władze Republiki Cypryjskiej co miesiąc przekazywały Komisji dane dotyczące typu, ilości oraz wartości towarów, dla których wystawiono dokumenty towarzyszące. Obie strony w swoich sprawozdaniach donoszą o towarach wwożonych na obszary kontrolowane przez rząd przez przejścia graniczne Pergamos i Strovilia, znajdujące się pod zwierzchnictwem administracji wschodniej strefy suwerennej.

Według Izby Handlowej Turków Cypryjskich łączna wartość towarów, dla których w okresie sprawozdawczym wystawiono dokumenty towarzyszące, wyniosła 4 311 615 EUR (poprzednio: 4 835 528 EUR), natomiast wartość towarów faktycznie będących przedmiotem wymiany handlowej wyniosła 3 836 845 EUR (poprzednio: 4 196 465 EUR). Liczby te wskazują na dalsze zmniejszenie regularnej wymiany handlowej przez zieloną linię o 8,5 % w stosunku do 2012 r. Wynik ten jest znacznie niższy od kwoty 6 267 082 EUR w szczytowym okresie handlu (1.5.2009-30.4.2010).

Ze sprawozdań przedstawionych przez Republikę Cypryjską wynika, że łączna wartość handlowa towarów, które przekroczyły zieloną linię, spadła o 15,55 % i wyniosła 3 411 593 EUR. Spadek odnotowano zwłaszcza w przypadku materiałów budowlanych, produktów z aluminium/PVC, produktów drewnianych/mebli i warzyw. Zainteresowane strony wymieniają kryzys gospodarczy jako główną przyczynę tego spadku. Zwrócono również uwagę, że zdaniem wielu podmiotów obciążenia administracyjne niezbędne do prowadzenia wymiany handlowej przez zieloną linię są niewspółmierne do uzyskanych korzyści.

Chociaż handel z obszarów kontrolowanych przez rząd do północnej części Cypru nie jest objęty zakresem stosowania rozporządzenia w sprawie zielonej linii, to według danych liczbowych cypryjskiej Izby Handlowo-Przemysłowej jego wartość zmniejszyła się o ok. 21 %, tj. z 1 014 067 EUR w 2012 r. do 799 396 EUR w 2013 r. Handel z obszarów podlegających kontroli rządu cypryjskiego do północnej części Cypru odpowiada 23,4 % wymiany handlowej odbywającej się w przeciwnym kierunku (w 2012 r. odsetek ten wynosił 11,3 %).

Wspólnota Turków cypryjskich nadal stosuje system handlu, który w zasadzie stanowi „lustrzane odbicie” ograniczeń przewidzianych w rozporządzeniu w sprawie zielonej linii. System ten nie jest jednak zawsze spójnie egzekwowany, co utrudnia ustanowienie trwałych

---

¹² Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 940.

¹³ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1480/2004 z dnia 10 sierpnia 2004 r., Dz.U. L 272 z 20.8.2004, s. 3.

stosunków handlowych. Jako główny powód przedstawiciele tureckiej wspólnoty cypryjskiej otwarcie podają ochronę lokalnych przedsiębiorców.

2.2. Rodzaje towarów

W 2013 r. najczęstszym przedmiotem wymiany handlowej były wyroby z tworzyw sztucznych, a następnie świeże ryby, złom i materiały budowlane/wyroby z kamienia.¹⁴ Nastąpił wzrost wartości handlowej produktów z tworzyw sztucznych (butelek, nakrętek i pojemników, worków, pudeł, skrzyń).

Wprowadzono nowe produkty, takie jak chleb świętojański, ocynkowane stojaki, plastikowe uchwyty do toreb, szkło witrażowe, kolby kukurydzy, złom żelaza, kable, dynamy, silniki elektryczne, metalowe wieszaki oraz słodką paprykę i pieprz kajeński, lecz miały one bardzo ograniczony wpływ na wymianę handlową. Cała wymiana handlowa przez zieloną linię stanowiła wymianę wewnętrzną i nie zarejestrowano wywozu do innych państw członkowskich UE ani państw trzecich.

Sprzedż miodu z obszarów niezajdujących się pod faktyczną kontrolą rządu stała się możliwa na początku 2013 r., chociaż nie doszło do żadnej wysyłki towaru, gdyż cała produkcja została wchłonięta przez rynek lokalny.

2.3. Nieprawidłowości

Władze Republiki Cypryjskiej zgłosiły osiem przypadków nieprawidłowości dotyczących różnych warzyw. Stwierdzone nieprawidłowości były następujące: a) ilości przekraczające zadeklarowane poziomy (4 przypadki), b) produkty tureckie (2 przypadki) i c) produkty, które nie zostały zgłoszone i nie posiadały świadectwa pochodzenia (2 przypadki). Władze Republiki Cypryjskiej zniszczyły wspomniane produkty lub nadwyżki i nałożyły karę pieniężną. W okresie sprawozdawczym Republika Cypryjska zwróciła uwagę Komisji na jeden szczególny przypadek dotyczący marchwi. Komisja poinformowała o tym Izbę Handlową Turków Cypryjskich, która następnie zbadała sprawę i zawiesiła na sześć miesięcy prawo przedsiębiorcy do prowadzenia handlu przez zieloną linię.

Republika Cypryjska skierowała również pismo do Komisji, w którym wyraziła obawy dotyczące pochodzenia i ilości świeżych ryb będących przedmiotem wymiany handlowej przez zieloną linię, w tym zarzuty dotyczące przypadków, w których ryby te nie byłyby łowione w Morzu Śródziemnym. Komisja poruszyła tę kwestię z Izbą Handlową Turków Cypryjskich, która podjęła środki w celu dopilnowania, by świeże ryby będące przedmiotem wymiany handlowej przez zieloną linię pochodziły wyłącznie ze statków umieszczonych w wykazie statków spełniających wymogi, o których mowa w decyzji Komisji 2007/330/WE.¹⁵

2.4. Przeszkody i utrudnienia w przepływie towarów

Utrzymują się przeszkody w wymianie handlowej przez zieloną linię, co znajduje swoje odzwierciedlenie również w spadku handlu.

---

¹⁴ Załącznik IV.

¹⁵ Decyzja Komisji z dnia 4 maja 2007 r. (2007/330/WE), Dz.U. L 123 z 12.5.2007, s. 30.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w poprzednich sprawozdaniach do tej pory nie rozwiązano problemu należących do Turków cypryjskich pojazdów użytkowych przewożących towary i pasażerów przez obszary znajdujące się pod kontrolą rządu. Zdaniem Komisji ułatwienie ruchu pojazdów użytkowych należących do Turków cypryjskich przyczyniłaby się do rozwoju gospodarczego tureckiej wspólnoty cypryjskiej. W ubiegłym roku nie odnotowano żadnych postępów. Dotychczas żadne pojazdy użytkowe Turków cypryjskich powyżej 7,5 t nie mogą przekraczać zielonej linii, chyba że mają dokumenty w pełni zgodne z dorobkiem prawnym UE, wydane przez Republikę Cypryjską. Władze Republiki Cypryjskiej poinformowały Komisję, że wprowadziły przepisy w celu ułatwienia uzyskania świadectw przydatności do ruchu drogowego i zawodowych praw jazdy przez Turków cypryjskich. Od lata 2013 r. Komisja utrzymuje kontakty z władzami Republiki Cypryjskiej oraz zainteresowanymi podmiotami tureckiej wspólnoty cypryjskiej. W świetle zawieszenia stosowania dorobku prawnego UE w obszarach nieznajdujących się pod kontrolą rządu, zgodnie z protokołem 10 traktatu o przystąpieniu z 2003 r., mechanizm mógłby ułatwić przekraczanie zielonej linii przez pojazdy użytkowe Turków cypryjskich i pomóc rozwiązać kwestie bezpieczeństwa. Wysiłki te nie przyniosły rezultatów na koniec okresu sprawozdawczego.

W 2013 r. utrzymywały się problemy dotyczące przetworzonych środków spożywczych. Władze Republiki Cypryjskiej nie pozwalają na przewożenie przetworzonych produktów spożywczych ze względu na obawy zgłaszane przez służby zdrowia, dotyczące procesów produkcyjnych stosowanych w północnej części Cypru. Komisja poinformowała władze Republiki Cypryjskiej, że nie ma podstaw na mocy rozporządzenia w sprawie zielonej linii do przeprowadzania kontroli innych niż te, o których mowa we wspomnianym rozporządzeniu, w szczególności przeprowadzania kontroli pomieszczeń na takich obszarach w celu oceny, czy produkcja odbywa się zgodnie z przepisami Unii. Wprawdzie mogą one pobierać próbki produktów do dalszej analizy, ale nie powinny one uniemożliwiać przewożenia przez zieloną linię wszystkich przetworzonych produktów żywnościowych. Nadal nie zezwala się na przewóz przetworzonych produktów spożywczych. Począwszy od lata 2013 r. Komisja podejmowała wysiłki podobne do tych, na które wyrażono zgodę w przypadku pojazdów użytkowych, w celu wdrożenia mechanizmu ułatwiającego przewożenie przetworzonej żywności i rozwiązanie kwestii bezpieczeństwa. Dyskusje nie przyniosły rezultatów na koniec okresu sprawozdawczego.

Podobnie jak w poprzednich latach Turcy cypryjscy prowadzący wymianę handlową nadal zgłaszali trudności z zaopatrywaniem sklepów i reklamowaniem swoich produktów oraz usług na obszarach kontrolowanych przez rząd, które przeszkadzają w wymianie handlowej. Trudności te mogą być wyrazem szerokiej niechęci Greków cypryjskich do zakupu produktów Turków cypryjskich. Ponadto stwierdzono, że przedsiębiorcy z obu społeczności, którzy chcą rozpocząć współpracę ze wspólnotą po drugiej stronie linii, napotykać wiele problemów administracyjnych. Podmioty gospodarcze z obu stron muszą mieć swobodę nawiązywania stosunków handlowych, zależnie od wymogów biznesowych.

2.5. Przemysł towarów

Przemysł towarów pozostaje zjawiskiem na szeroką skalę, odzwierciedlając geograficzny charakter zielonej linii. Na obszarach przylegających do zielonej linii organizowane są kontrole mające na celu rozwiązanie problemów o charakterze sezonowym, zwłaszcza takich jak transport dzikiej zwierzyny, dzikiego ptactwa lub petard (również przez tereny wschodniej strefy suwerennej) na obszary kontrolowane przez rząd.

W 2013 r. Republika Cypryjska dokonała zajęcia towarów w 2 873 przypadkach (poprzednio: 1 305). W 2013 r. nastąpił wyraźny wzrost ilości skonfiskowanych przez Republikę Cypryjską papierosów i tytoniu przeznaczonych do samodzielnego skręcania papierosów: 175 340 papierosów i 300 704 gr tytoniu przeznaczonych do samodzielnego skręcania (poprzednio: odpowiednio 48 939 papierosów i 49 380 gr). Odnotowano, że w większości przypadków przemysł dotyczył małych ilości. Inne skonfiskowane towary to głównie towary naruszające prawa własności intelektualnej, a także zwierzęta i produkty mleczne. W sądzie rejonowym nie zgłoszono żadnych spraw karnych dotyczących przemysłu. W większości zgłoszonych przypadków nakładane są kary administracyjne.

Przedstawiciele wschodniej strefy suwerennej wprowadzili zmiany do rozporządzenia w sprawie cel, by zwiększyć uprawnienia swoich funkcjonariuszy, zezwalając im na zatrzymywanie i przeszukiwanie pojazdów podejrzanych o korzystanie z nieoficjalnych tras w celu przekroczenia zielonej linii. W połączeniu z wyższymi zasobami kadrowymi spowodowało to wzrost poziomu wykrywalności towarów. W 2013 r. dokonano 351 konfiskat (poprzednio: 217).

Jeśli chodzi o tradycyjne dostawy dla populacji Turków cypryjskich z wioski Pyla usytuowanej w strefie buforowej (art. 4 ust. 10 rozporządzenia w sprawie zielonej linii), administracja wschodniej strefy suwerennej kontroluje i rejestruje ilość przekazywanych materiałów budowlanych, ryb, papierosów itp. Administracja wschodniej strefy suwerennej ustaliła nowe wartości dla ilości papierosów i tytoniu do samodzielnego skręcania papierosów, które mają być tradycyjnie dostarczane na rzecz Turków cypryjskich mieszkających w wiosce Pyla.

2.6. Ułatwienie wymiany handlowej

Komisja nadal dąży do znalezienia sposobów na wzmożenie wymiany handlowej przez zieloną linię. Pierwsza dostawa ziemniaków nie pochodzących bezpośrednio z upraw certyfikowanych sadzeniaków była przedmiotem obrotu na początku 2013 r.¹⁶

Izba Handlowa Turków Cypryjskich w dalszym ciągu wyrażała ogólne zainteresowanie zniesieniem zakazu handlu wszystkimi żywymi zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego w zakresie, w jakim towary te byłyby zgodne z unijnymi przepisami i uregulowaniami. Próba umożliwienia handlu serwatką przeznaczoną do przekształcenia na biogaz na obszarach znajdujących się pod kontrolą rządu nie mogła zostać podjęta, ponieważ z uwagi na charakter środków, jakie należy podjąć w trakcie procesu przekształcania w istniejących obiektach, operacja ta byłaby niewykonalna i ekonomicznie nieuzasadniona.

¹⁶ W 2011 r. Komisja wniosła wymóg nakazujący, by ziemniaki będące przedmiotem wymiany handlowej przez zieloną linię pochodziły bezpośrednio z upraw z certyfikowanych sadzeniaków.

Komisja rozpatruje obecnie wnioski o zezwolenie na handel rybami z gospodarstw rybackich. Republika Cypryjska wielokrotnie wrażała wolę zweryfikowania możliwości rozszerzenia wykazu towarów dopuszczonych do przewozu przez zieloną linię na obszary kontrolowane przez rząd.

We wrześniu w ramach Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) zasponsorowano na Malcie „burzę mózgów” z udziałem 60 prominentnych przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, świata biznesu i polityki z Cypru. Podczas tej trzydniowej sesji osiągnięto konsensus co do potrzeby stworzenia nowych możliwości współpracy biznesowej między społecznościami w celu wykazania korzyści wynikających z ugody.

2.7. Towary unijne wwożone ponownie na obszary znajdujące się pod faktyczną kontrolą rządu Republiki Cypryjskiej po przewiezieniu ich przez obszary nieobjęte taką kontrolą.

Władze Republiki Cypryjskiej poinformowały, że 5091 towarów zostało wwiezionych ponownie na obszary kontrolowane przez rząd po przewiezieniu ich przez obszary nieobjęte kontrolą. Jak wspomniano, taki ruch towarów odbywa się głównie do/z przejść granicznych w Kato Pyrgos-Karavostasi i Astromeritis-Zhodia. W kilku przypadkach konieczna była interwencja służb weterynaryjnych, zanim towary mogły być ponownie wwiezione.

3. WNIOSKI

Jak stwierdzono w poprzednich sprawozdaniach, wyniki kontroli zielonej linii na dozwolonych przejściach granicznych przeprowadzonej przez władze Republiki Cypryjskiej oraz kontroli wschodniej strefy suwerennej i wyniki podjętych wysiłków są zadowalające pomimo ograniczeń budżetowych. W dalszym ciągu obawy budzi nielegalne przekraczanie zielonej linii przez obywateli państw trzecich, a ponadto Komisja ocenia, że wzmocnienie nadzoru zielonej linii pomiędzy przejściami granicznymi prowadzonego przez Republikę Cypryjską i przez administrację wschodniej strefy suwerennej odegrałoby ważną rolę w zwalczaniu napływu nielegalnych migrantów i przemytu towarów. Komisja wzywa również administrację wschodniej strefy suwerennej do wypracowania właściwego rozwiązania kwestii „niedozwolonych” przejść granicznych.

Komisja odnotowała kilka incydentów, które miały miejsce na przejściach granicznych na początku 2013 r. Komisja w dalszym ciągu jest zdania, że stabilność i przewidywalność wymogów na przejściach granicznych ma kluczowe znaczenie i będzie nadal podnosić tę kwestię w kontaktach z odpowiednimi władzami Republiki Cypryjskiej.

W 2013 r. wartość wymiany handlowej przez zieloną linię znacznie spadła i to po raz piąty z rzędu od czasu wejścia w życie rozporządzenia w sprawie zielonej linii w 2004 r. (o 15,55 %, czyli z 4 040 018 EUR do 3 411 593 EUR, według danych dostarczonych przez Republikę Cypryjską) w znacznym stopniu z powodu recesji gospodarczej. Najczęstszym przedmiotem wymiany handlowej były wyroby z tworzyw sztucznych, a następnie świeże ryby, złom i materiały budowlane/wyroby z kamienia. Całkowity wolumen obrotu handlowego nadal jest dosyć ograniczony, częściowo ze względu na ograniczony zakres samego rozporządzenia.

W okresie sprawozdawczym nadal utrzymywały się pewne przeszkody w wymianie handlowej. Pojazdy użytkowe Turków cypryjskich, w szczególności samochody ciężarowe o ładowności powyżej 7,5 ton i autobusy, mogą swobodnie przemieszczać się po terenie całej wyspy, jedynie jeśli prawa jazdy oraz świadectwa zgodne z dorobkiem prawnym Unii zostały wydane na obszarze kontrolowanym przez rząd. Służby Komisji utrzymywały kontakty z odpowiednimi służbami Republiki Cypryjskiej i innymi zainteresowanymi stronami w celu wprowadzenia skutecznego rozwiązania, które ułatwia ruch pojazdów użytkowych Turków cypryjskich przez zieloną linię, a jednocześnie pomaga rozstrzygnąć kwestie bezpieczeństwa. Nie osiągnięto jednak żadnego rezultatu na koniec okresu sprawozdawczego w tej sprawie ani w odniesieniu do kwestii przetworzonych środków spożywczych.

Uregulowano natomiast przepływ towarów z obszarów kontrolowanych przez rząd przez przejście graniczne w Limnitis, a następnie przez północną część Cypru i z powrotem na tereny kontrolowane przez rząd.

Podsumowując, rozporządzenie w sprawie zielonej linii w dalszym ciągu zapewnia funkcjonalną podstawę umożliwiającą przemieszczanie się osób i przepływ towarów na obszary Republiki Cypryjskiej znajdujące się pod kontrolą rządu oraz z tych obszarów. Chociaż wzrost liczby przejść granicznych jest pożądaną oznaką rozwoju, Komisja jest zaniepokojona spadkiem obrotów handlowych, który ma związek z kryzysem gospodarczym. Nie ma dowodów na to, że wzrosła współzależność gospodarcza między obiema społecznościami. W tym kontekście Komisja liczy na skuteczną współpracę z Republiką Cypryjską i wschodnią strefą suwerenną w dążeniu do zapewnienia skutecznego wprowadzenia w życie rozporządzenia Rady (WE) nr 866/2004. Komisja będzie dalej nadzorowała realizację przepisów przedmiotowego rozporządzenia.